

Mozart (1756-1956)

Aurten mundu guzian aundiro ospatzen ari zaizkigu Wolfgang Amadeus N. Mozart jaio zaneke 200'garren urteurrena.

Guk gure txikian aren omenez zerbait esan nai dugu ta bederen euskaldunen txistu ta danboliñak ez dezaten utsegin arrabots txalogarri ortan.

Mozart'en musika aspaldi gereganatu genuela esan diteke. Gure txistulariek jotzen dituzten doñu asko: minueto, kontrapas, eta abar Mozart'ek ondutako doñuak dirudite edo beintzat aren graziz jantzi ta apaindutakoak.

Gure kanta eder "*Uso zuria*" deritzana, ez al da iturri artatik sortua?

Berreun urte igaro dira ta Mozart'en musika ta eresiak gero ta atsegiñago zaizkigu. Beste musikari bikain eta aundi asko sortu dira geroztik, esate baterako: Beethoven, Brahms, Wagner, Strauss, Rimski, Verdi, Debussy, abar eta abar, baiñan iñortxok ez du aztu arazi Mozart Salzburgo'ko (Austria'n) seme gogoangarria. Gazterik il arren, 35 urte besterik ez zituala, 600 baño musika-lan berezi geiago egin zituen, mota guzietakoak: elizarako, naiz teatro eta etxe-barrungo edo gela-musika. Ark piztutako argia ez da mundua mundua dan arteraño itzaliko. Jainko gantzuz ornitua bait da. Mozart gizarajoa zoritxarrez heterik bizi izan zan baiñan ondorengo utzi zigun musika goitarraren bidez pozaldia gañezka zabaltzen ari zaigu bizi geranen artean.

Euskal-Erria'k beste "Mozart txiki bat" ezaguta zuen: Krisostomo Arriaga bilbotarra. Mozart baño 50 urtez beranduago sortua, Arriaga ere oso gazterik il zan. 25 ez zituala oraindik. Biak elkarren kidekoak izan ziralako emen aitatu nai izan det, Mozart euskalduna.

XVIII'garren gizaldiaren azken aldera, Azkoitia, Bergara, Gaz-

teiz, Tolosa, Bilbao'ko gure aundikien etxeetan Mozart'en musika, pianoz, arrabitaz (bioliña) eta beste ereskiñez jotzen zuten. Ostegun eta igandea izaten zituzten aukerako egunak.

Gaur orkesta aundiagoak ditugu ta noiz nai entzun ditezke Mozart'en Sinfonia eta musika lan luze eta ederrenak.

Mozart'en musika ezin agortua dala esan ditekete. Ain legu aberats eta oparoa, bein eta berriz entzunda ere beti zerbait berri esaten digu; eta beti atsegiñez betetzen digu biotza. Ez gaitetzen bada aspertu 1956 urte ontan Mozart'en musika jo ta entzutez.

Dagoaneko, "Orfeón Donostiarra" otsaundiko abesbatza ederak Mozart'en "Koroazio"ko meza (eta gero Requiem-go meza). Aste Santuan zearo ikasi ta Madrid'en abestua du ango Orkesta Nacional'ak lagunduta. Garaipen aundia izan dute Gorostidi maisuak ta abeslari guziak. Gure zorion sutsuenak ar ditzatela! Uda ontan Meza bikain ori Donostia'n entzun al izango deguna uste dugu Quincena Musical edo "amabost-aldian" noski.

Bitartean Tolosa'ko Gorriti-Eskolani'koak oroimen jai polit bat egin dute Mozart goratuaz, jaiotegun berean.

Xabier Bello-Portu musikari gazte ta jakintsuak itzaldi dotore bat eman zigun Mozart'en bizitza ta laneri buruz. Tarteka jo eta abestu zizkiguten Mozart'ek aur zala egindako zatitxoak, lenengo; gero berriz puskarik aukerakoenak: klarinete-andantea. Mi-bemol duan Sinfoniaren Menuettoa; "*Klein Nacht Musik*", edo Gau-musika txikia deritzana. Eta azkenik Requiem'go mezaren, Lacrimosa eta Sanctus eta "Ave Verum" eresi zerutarrak...

Jende-taldea zorutzen atera zan konzierto ortatik eta txalo ugari ta luzeak jo zizkien Gorriti Eskolanikoai, Erriko orkestatxoari ta guzien buru ta eragille dan Xabier Bello-Portu'ri.

Ezin egin al dezakete beste orrenbeste Euskal-erri'ko iri nagusi ta erri aunditxoenak?

Baietz uste nik eta orretara leia bear luteke musika-zale guziak.

Ori da Amadeo Mozart bere 200 urteurrenean ospatu ta goratzea.

IBALAN